

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕ - ๑๖/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๔

วันที่ ๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	{	ศาลอาญา	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง
ระหว่าง	{	ศาลอาญา	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลอาญายื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เนื่องจาก บัญญัติให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลด้วยโทษจำคุกสูงสุดถึง ๖ เดือน ได้ทันที เป็นการเพิ่มภาระและจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และขัดต่อหลักความได้สัดส่วนเมื่อเปรียบเทียบกับบทกำหนดโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลของศาลอื่น

เห็นว่า กฎหมายเป็นกติกาของบ้านเมือง บทบัญญัติของกฎหมายตราขึ้นเพื่อให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย บ้านเมืองจะสงบสุขได้บุคคลต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ นอกจากความจำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติกฎหมายที่ดีและเหมาะสม

กับบ้านเมืองแล้ว การบังคับใช้กฎหมายย่อมมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการมีบทบัญญัติกฎหมายที่ดี การพิจารณาคดีของศาลเป็นกระบวนการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล ซึ่งนอกจากจะอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่คู่ความทุกฝ่ายแล้ว การพิจารณาคดีที่ราบรื่นถูกต้องตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติ ยังประโยชน์แก่ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองด้วย ประชาชนโดยผู้แทนในรัฐสภาจึงตรากฎหมายวิธีพิจารณาความให้เป็นกติกากลางว่า ทุกคนที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลต้องปฏิบัติเท่าเทียมกัน เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมในการบังคับใช้กฎหมายนั้น

ในระบอบประชาธิปไตย ฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรยุติข้อพิพาทและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งศาลแต่ละศาลมีวิธีพิจารณาที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมแก่ประเภทคดี อย่างไรก็ตาม ผลการบังคับใช้กฎหมายย่อมมีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย บุคคลที่ไม่พอใจอาจไม่ยอมรับและขัดขวางการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาล ศาลมีความจำเป็นต้องมีมาตรการที่จะให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มาตรการดังกล่าวต้องมีประสิทธิภาพทั้งในการยับยั้ง ระงับ และบังคับ การกระทำที่กระทบต่อการพิจารณาคดี กฎหมายจึงให้ศาลมีอำนาจลงโทษบุคคลใดก็ตามที่กระทำการขัดขวางการพิจารณา หรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้การพิจารณาไม่สามารถดำเนินไปโดยความเรียบร้อย เป็นธรรม และมีความเป็นอิสระ บทบัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาลจึงเป็นมาตรการของศาลที่จำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อย สามารถพิจารณาคดีโดยราบรื่นเป็นธรรมและเป็นอิสระ อันเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศยึดถือปฏิบัติ การฝ่าฝืนกระบวนการพิจารณาคดีของศาลในการบังคับใช้กฎหมาย มีความร้ายแรงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายโดยตรง สำหรับการกำหนดอัตราโทษฐานละเมิดอำนาจศาลในแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกันตามสภาพของสังคมและบุคคลในประเทศนั้น ๆ

สำหรับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน แม้จะสูงกว่าอัตราโทษฐานละเมิดอำนาจศาลของศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญ แต่วิธีพิจารณาคดีของศาลแต่ละศาลต่างกัน การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์เชิงทรัพย์สินของคู่ความ ทั้งเป็นการพิจารณาคดีที่มีลักษณะเผชิญหน้ากันของคู่ความซึ่งมีข้อพิพาทกัน การมีคู่พิพาทมารวมกันอยู่ในห้องพิจารณาเดียวกันย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความไม่สงบเรียบร้อยได้ง่าย จนอาจกระทบถึงการพิจารณาคดีของศาล จำเป็นต้องให้ศาลมีอำนาจพิจารณาลงโทษได้ทันทีเป็นการยับยั้ง ระงับ และบังคับ เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีสามารถดำเนินการได้ ซึ่งต่างจากวิธีพิจารณาของศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญที่ไม่จำเป็นต้องมีคู่ความมาเผชิญหน้ากันในห้องพิจารณา การกำหนดอัตราโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลสำหรับศาลยุติธรรมให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน จึงเหมาะสม ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือ

เสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ยิ่งกว่านั้น อัตราโทษดังกล่าวเป็นอัตราขั้นสูงซึ่งศาลจะพิจารณาลงโทษเพียงใดได้ตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์เป็นกรณี ๆ การกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน จึงได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณีแล้ว

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้นจึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายจिरินติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ